

Vailla vakinaista asuntoa ry:n lausunto valtiovarainvaliokunnan asunto- ja ympäristöjaokselle

Käsiteltävä aihe: Esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2012 (HE 59/2011 vp). Ympäristöministeriön hallinnonalan pääluokka/ Asuntoasiat

Vuokrataso nousi lamasta huolimatta vuonna 2009 viisi prosenttia ja nousu jatkui ainakin Helsingissä vuonna 2010. Todennäköisesti vuokratason nousu on jatkunut myös vuonna 2011.

ARAN raportin mukaan pitkäaikaisasunnottomuus on PAAVO-ohjelman ansiosta laskenut **2500 henkilöön v. 2010** ja laskee edelleen **1700 henkilöön v. 2011**, mutta tästä huolimatta asunnottomien kokonaismäärä on pysynyt sitkeästi jonkin verran yli 8000:ssa. Myös kuntien arviot pitkäaikaisasunnottomien määrästä ovat nousseet ohjelman toteuttamisaikana.

Asunnottomien määrän pysyminen suunnilleen ennallaan ohjelman merkittävistä asuttamistoimista huolimatta ja pitkäaikaisasunnottomien määrän nousu kuntien arvioissa johtuvat molemmat samasta asiasta.

Ohjelmakauden aikana uusia ihmisiä on joutunut asunnottomaksi kiihtyvällä vauhdilla. Kolmen ohjelmavuoden aikavälillä asunnottomuus on osalla muuttunut pitkäaikaisasunnottomuudeksi.

Ohjelman välitavoite on saavutettavissa ennakoitua suuremman asuntomäärän nojalla. Siitä huolimatta pitkäaikaisasunnottomuus lisääntyy viiveellä uudelleen ja asunnottomuus yleensä pysyy ennallaan tai todennäköisesti kasvaa, mikäli uusien asunnottomien virtaa ei pystytä pysäyttämään.

Ohjelman puitteissa on kehitetty asumisneuvontaa, jonka avulla on tuloksellisesti pystytty estämään häätöjä. Toiminnan jatkamiseksi on esitetty määrärahoja myös jatko-ohjelmakaudelle. Vaikka asumisneuvonta on toimiva kevyemmän tuen muoto asunnottomuusriskin alla oleville ihmisille, sillä ei pystytä korjaamaan asumiseen liittyvien taloudellisten ongelmien pääsyytä.

ARAN raportin mukaan taloudelliset ongelmat ovat ennakoitua useammin syynä asunnon menettämiseen joko vuokratästen muodossa tai siksi, että luottohäiriömerkintöjen takia ei pystytä hankkimaan uutta vuokra-asuntoa, jos edellinen on jostain syystä menetetty.

Korkean vuokratason ja pienien tulojen yhdistelmä lisää asunnottomuusriskiä huomattavan suuressa määrin. Osalla riski realisoituu asunnottomuudeksi.

Yhdistyksemme toimintaan osallistuvat ihmiset ovat usein pitkäaikaisasunnottomia tai pitkäaikaisasunnottomuuden kokeneita, mutta meille tulee myös runsaasti yhteydenottoja ja avunpyyntöjä asuntonsa juuri menettäneiltä ja menettämishuhan alla olevilta ihmisiltä. Kokemuksemme mukaan ARAN tiedot pitävät paikkansa. Uusista asunnottomista huomattava osa on pienituloisia velka/vuokratästikierteessä olevia

Postiosoite Kinaporinkatu 2 A 8 00500 Helsinki	Puhelin +358 (0)10 548 1900	Faksi +358 (0)9 7310 4033	Sähköposti toimisto@vvarya.fi www.vvarya.fi	Y-tunnus 1058539-9	Tilinumero 800014-174208 800017-70535301 jäsenmaksut
---	---------------------------------------	-------------------------------------	--	------------------------------	---

ihmisiä, joilla on häiriömerkintä luottotiedoissa. Jos he saavat riittävästi tukea raha-asioidensa hoitoon ja jos tuleva vuokranmaksu varmistetaan, he kykenevät yleensä asumaan varsin kevyellä tuella. **Pääasiallinen tarve on silloin kohtuuhintainen vuokra-asunto.** Jos he eivät tässä tilanteessa saa tukea eikä heille järjesty asuntoa, heidän mahdollisuutensa hankkia vuokra-asunto yksityisiltä markkinoilta on käytännössä olematon. Tämä johtaa vuosien asunnottomuuskierteeseen, jonka seuraukset yksilöille ovat yleensä sellaiset, että asunnottomuuspolun toisessa päässä tarvitaan kallista, raskaasti tuettua asumista.

Taloudellisten ongelmien pääsyyinä on myös usein pienten tulojen ja niihin nähden kohtuuttoman kalliin asumisen yhdistelmä.

Tämän kierteen ehkäisemiseksi kohtuuhintaisen vuokra-asuntokannan lisäämiseen pitäisi voimakkaasti panostaa. Samoin tulisi kehittää taloudellisen tuen muotoja, joilla estetään velka-ongelmista kärsivien ihmisten ajautuminen asuntomarkkinoiden ulkopuolelle. Jatkuvasti liian niukat vuokra-asuntomarkkinat johtavat tilanteeseen, jossa vuokranantaja hylkää automaattisesti asunnonhakijan pelkän luottohäiriömerkinnän perusteella. **Ainakin yleishyödyllisiltä vuokranantajilta pitäisi kieltää asuntohakemuksen hylkääminen pelkän luottohäiriömerkinnän perusteella.**

Kohtuuhintaisten julkisten vuokra-asuntojen rakentaminen näyttää olevan ainoa keino järkevöittää suurten kaupunkien, erityisesti Helsingin, vuokratasoa.

Asuntorakentamisen ja alan työllisyyden ylläpitämiseksi valtion tukeman asuntotuotannon rahoitusvaltuuksia korotettiin mittavasti v. 2009. Vuosina 2009-10 vuokra-asuntotuotannossa olikin merkittävää nousua pitkän hiljaisen jakson jälkeen. ARAn raporttien perusteella vuokra-asuntojen tuotanto on kuitenkin supistumassa rajusti 2012 ja pääosa hiljentyvästä rakentamisesta keskittyy omistusasuntojen rakentamiseen.

Onko talousarvioesityksessä esitetty korkotukilainojen omavastuukoron puolittaminen riittävä toimenpide, jotta vuokra-asuntorakentaminen pidetään käynnissä kasvukeskuksissa, varsinkin pääkaupunkiseudulla?

Pitkäaikaisasunnottomien määräksi vuonna 2010 arvioidaan 2200 henkilöä ja vuonna 2011 arvioidaan päästävän 1700:ään. Jos tämä arvio toteutuu, PAAVO-ohjelma on saavuttanut osatavoitteensa.

Ohjelman tavoite on kuitenkin vielä keskeneräinen. Ensimmäisen ohjelmakauden aikana on kyetty osoittamaan, että on mahdollista asuttaa hyvinkin moninaisista ongelmista kärsivät pitkäaikaisasunnottomat ihmiset, kun he saavat riittävästi tukea. Se on alustavien tutkimusten mukaan myös kokonaistaloudellisesti edullisempaa kuin pitkäaikaisasunnottomuuden yhteiskunnalle aiheuttamat menot. **Jatko-ohjelman menestys riippuu siitä, pystytäänkö suuren asunnottomuusriskin alla elävien pienituloisten ihmisten joutuminen asunnottomaksi estämään.**

Tavoite edellyttää, että vuosina 2009-10 hyvin alkuun päässyt vuokra-asuntojen rakentaminen saadaan jatkumaan varsinkin pääkaupunkiseudulla. Samanaikaisesti asumisneuvontaan ja velkaongelmista kärsivien auttamiseksi pitää ohjata riittävät resurssit. Jos velkaongelmasta seurauksena on pitkäaikaisasunnottomuus, kustannukset ovat sekä yhteiskunnalle että yksilölle kohtuuttoman kovat.